

Válasz

Dr. habil Nemeslaki András opponensi bírálatára

Mielőtt rátérnék a bírálatában felvetett gondolatokra, szeretném megköszönni opponensemnek az észrevételeit, a gondos értékelést és az építő jellegű javaslatait.

Köszönöm a bírálatban megfogalmazott kritikai meglátásokat is, melyekre - a következőkben - abban a sorrendben szeretnék válaszolni, ahogy az a bírálatban is szerepel.

Örömmel fogadtam, hogy a témaválasztást a bíráló is fontosnak és aktuálisnak ítélte, bár a téma szakirodalmának feldolgozására vonatkozóan hangsúlyeltolódásra hívta fel a figyelmemet. A viszonylag hosszú, a turizmus rendszerszemléletét és annak kapcsolatát a kapcsolatháló elemzéssel bemutató részt azért gondoltam helyénvalónak a dolgozatban, mert a turizmusban megfigyelhető, sok tudományterületről érkező értelmezés, megközelítés indokolttá teszi annak a keretrendszernek a rögzítését, amiben a módszer alkalmazása során gondolkodom. Ezen kívül, reményem szerint, dolgozatom a gyakorlati szakemberekhez és más tudományterület képviselőihez is eljut, akik azonban nem feltétlenül ismerik a turizmus és a hálózatelemzés alapfogalmait olyan mértékben, mint a tudományos világ képviselői.

A kutatási téma kapcsán, ahogy bírálóm is említette, rendkívül széleskörű szakirodalom áll rendelkezésre, és valóban igyekeztem a „kötelező”, leggyakrabban, legtöbbet idézett forrásokat feldolgozni. Több forrást azért nem használtam már fel, mert azok már nem hoztak új információt, és a meglevőket elegendőnek ítéltam meg a kutatás megtervezéséhez. Mindemellett a későbbiekben igyekszem tanácsát megfogadni, és bátrabban vizsgálódni, hogy a tudományos hozzájárulás még markánsabban megnyilvánuljon munkáimban.

A bírálatban említésre került, hogy kulcsmomentumként fogalmazom meg dolgozatomban azt, hogy Magyarországon ilyen típusú kutatás a turizmus területén még nem történt. Nem volt célom, ennek a gondolatnak a túlságos hangsúlyozása, viszont azért említettem meg ezt többször is, mert ugyan nyugati példát alapul véve jöttek létre a hazai desztináció menedzsment szervezetek, a magyar gazdasági,

társadalmi és kulturális környezet, és ennek köszönhetően a vállalkozói mentalitás, olyan jelentősen különbözik az osztrák és dél-tiroli példáktól, hogy egyáltalán nem volt egyértelmű a módszer alkalmazhatósága a magyar viszonyok között. Disszertációmban is említettem a Balaton Riviéra Turisztikai Egyesület körében végzett kutatásomat, ahol éppen a szereplők hozzáállása miatt nem sikerült az előre eltervezett kutatást véghezvinni. A kapcsolatokra nyíltan nem lehetett rákérdezni, csak a szolgáltatók egymás közötti ajánlásait tudtam vizsgálni, és ebből következtetni a tagok közötti kapcsolatrendszerre. Jelenlegi kutatásomban viszont kiderült, hogy egy ténylegesen alulról szerveződő, kiforrott szervezet tagjai között már lehet vizsgálni ezeket a viszonyokat.

Az IKT által nyújtott lehetőségek valóban egyre fontosabb szerepet játszanak a desztináció menedzsment területén; ezzel a témakörrel azért nem foglalkoztam disszertációmban, mert kutatásom tervezésekor (2013) ebben a desztinációban a városhoz kapcsolódó applikáció még nem működött, természetesen honlappal rendelkezett, de ez utóbbi is azóta nyerte el a mai kor kihívásainak megfelelő formáját. Mindemellett úgy gondoltam, hogy először egy klasszikus értelemben vett hálózatelemzés szükséges ahhoz, hogy alapot adjon, és tovább lehessen gondolkodni például egy „Várkártya”, „Veszprém kártya” vagy városmegismerő applikáció létrehozásához, melyeken keresztül aztán más aspektusú (például a fogyasztót és a kínálatot összekapcsoló) hálózati kutatások is megvalósíthatók.

A kutatási megközelítéseket tekintve a cél elsősorban feltáró kutatás megvalósítása volt, ennek megfelelően koncepcionális modell valóban nem szerepel a dolgozatban. Egyrészt azért történt ez így, mert a Doktori Iskola is ezt várja el a jelöltektől, másrészt pedig a kutatási körülmények is erre adtak lehetőséget. Ez utóbbi szempont alatt egyrészt azt értem, hogy kutatásomban nagyméretű hálózatokra kidolgozott módszerek alkalmazása történik alacsony elemszámú sokaságon, hiszen a turisztikai desztinációk szereplői által alkotott hálózatok lényegesen kisebb volument képviselnek, mint például az internetes hálózat. A magyar DMO-k esetében pedig további specialitás, hogy a szervezeti méret még kisebb, mint nemzetközi szinten, vagyis mint a szakirodalomban áttekintett kutatásokban. Ez korlátozza az alkalmazható eszközöket, de nem jelenti azt, hogy nem használhatóak, csak sok esetben esetről esetre kellett és lehetett vizsgálni, és ahol lehetőség adódott, igyekeztem a válaszok mögé nézni (például presztízsvizsgálat). Másrészt az

adatgyűjtés korlátozottságát fokozta a téma magyar vállalkozói körökben „kényes” mivolta, mely szintén nem tette lehetővé „beszédesebb”, mélyebb elemzésre lehetőséget adó adatok gyűjtését. A kutatási eszköz megtervezésének alapját olyan turisztikai dokumentumok jelentették, melyek lehatárolják egy desztináció menedzsment szervezet feladatait, a keretein belül zajló folyamatokat (UNWTO – A Guide for Destination Management, TDM működési kézikönyv, VTE szabályzata), és ezáltal kijelölik a szakmai kapcsolatok alapjait is.

A publikációs hiányosságokra vonatkozó észrevételeket elfogadom, valóban nagyobb hangsúlyt kellett volna fektetnem erre 2013 után is. A dolgozatomban szereplő megállapításokat konferencián, műhelymegbeszéléseken „teszteltem”, nem akartam abba a hibába esni, hogy az új eredmények a dolgozat elfogadása előtt publikálásra kerüljenek.

Végül köszönöm azt az alaposságot, mely a dolgozatra vonatkozóan megjelent a bírálóban. A tanácsokat feltétlenül megfogadom annak érdekében, hogy munkám a későbbiekben ebben a tekintetben is még inkább megfeleljen a tudományos publikációkkal szemben támasztott elvárásoknak.

Madarász Eszter

doktorjelölt

Veszprém, 2016. április 18.